

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 11 0 U 015842 15 Uvp
Banjaluka, 15.02.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske, u vijeću sudija Smiljane Mrše, predsjednika vijeća, Edine Čupeljić i Strahinje Ćurkovića, članova vijeća, uz sudjelovanje zapisničara Sanje Oraščanin, u upravnom sporu po tužbi M. N. iz B., koju zastupa punomoćnik J. P., advokat iz B. (u daljem tekstu: tužiteljica), protiv akta broj 16-03/2-1-7-562-152/13 od 24.11.2014. godine tuženog Ministarstva ..., u predmetu utvrđivanja statusa člana porodice poginulog borca i priznavanja prava na porodičnu invalidninu, odlučujući o zahtjevu tužiteljice za vanredno preispitivanje presude Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015842 15 U od 29.10.2015. godine, u sjednici vijeća održanoj dana 15.02.2018. godine, donio je

P R E S U D U

Zahtjev se uvažava, presuda Okružnog suda u Banjaluci broj 11 0 U 015842 15 U od 29.10.2015. godine se preinačava, tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava.

Obavezuje se Ministarstvo ..., da tužiteljici nadoknadi troškove spora u iznosu od 750,00 KM u roku od 30 dana od dana primitka ove presude, pod prijetnjom prinudnog izvršenja. U preostalom dijelu, zahtjev za naknadu troškova postupka se odbija kao neosnovan.

O zahtjevu tužiteljice za oslobađanje od plaćanja sudske takse odlučiće Okružni sud u Banjaluci.

O b r a z l o ž e n j e

Pobijanom presudom odbijena je tužba protiv uvodno označenog akta tuženog, kojim je odbijena kao neosnovana žalba tužiteljice izjavljena protiv rješenja Odjeljenja za ... Grada B. broj: 06-562-177/2013 od 17.09.2013. godine. Tim prvostepenim rješenjem je odbijen zahtjev tužiteljice i B. N. za utvrđivanje statusa člana porodice poginulog borca i priznavanje prava na porodičnu invalidninu, po osnovu umrlog supruga i oca, borca Vojske RS.

Odbijanje tužbe obrazloženo je navodima suda da je pravosnažnim rješenjem prvostepenog organa broj 06-562-2562/2009 od 21.12.2009. godine, tužiteljici utvrđen prestanak statusa člana porodice poginulog borca, kao i pravo na porodičnu invalidninu sa danom 01.01.2010. godine (ranije utvrđeno rješenjem od 16.04.2017. godine), zbog nepostojanja zakonom propisanih uslova za dalje priznavanje tog prava, da se s obzirom na navedeno može zaključiti da je o istovjetnom zahtjevu tužiteljice već odlučeno konačnim i pravosnažnim upravnim aktom. Takođe da zaključkom tuženog broj: 16-03/2-1-7-562-373/10 od 14.02.2011. godine, odbačen prijedlog tužiteljice za obnovu (ponavljanje) toga postupka,

obzirom da za to nisu ispunjeni zakonom propisani uslovi, a što jasno ukazuje da je o traženom pravu tužiteljice odlučivano, odnosno da u pitanju presuđena stvar. Zbog navedenog nije bilo potrebe da se tuženi, odnosno prvostepeni organ upušta u meritum odlučivanja po predmetnom istovjetnom zahtjevu tužiteljice od 08.07.2013. godine, već je taj zahtjev trebalo odbaciti kao nedopušten iz navedenih razloga, ali obzirom na činjenicu da bi prednje pojašnjeno pravilno postupanje tuženog proizvelo istu pravnu posljedicu za tužiteljicu, kao i osporeni akt, to se i tužba ukazala neosnovanom.

Blagovremenim zahtjevom za vanredno preispitivanje te presude tužiteljica pobija njenu zakonitost zbog povrede pravila postupka koja je od uticaja na rješenje i pogrešne primjene materijalnog prava. Navodi da sud smatra da se radi o presudjenoj stvari, iako nije dao ocjenu izvedenih dokaza, niti presuda sadrži obrazloženje o dokazima koji su od uticaja na pravilno činjenično utvrđenje, čime je tužiteljici uskraćena mogućnost da presudu pobija zbog propuštanja ocjene svakog pojedinačnog dokaza u pogledu osnovanosti tužbenog zahtjeva. Zbog navedenog nije moguće cijeliti ni zakonitost pobijane presude, što je razlog za uvažavanje zahtjeva. Ističe da je njen suprug, B. N. bio učesnik Vojske RS od 09.05.1992. do 19.12.1995. godine, da je dva puta ranjavan, 1992. i 1994. godine, da je u tom periodu teško psihički obolio, zbog čega je liječen u MC P. na Psihijatrijskoj klinici i u KBC B. na Odjelu za ..., da je zbog toga bio na bolovanju u decembru 1995. godine, pa se pri povratku kući, usljed takvog psihičkog stanja utopio u rijeci S.. Zbog navedenog da joj kao njegovoj supruzi, pripada pravo na porodičnu invalidninu. Smatra da iz ovih navoda nesporno proizlazi da je pobijanom presudom povrijeđen zakon i drugi propisi koji su od uticaja na pravilno i zakonito rješavanje, pa predlaže da se zahtjev uvaži, pobijana presuda ukine ili preinači.

Tuženi u odgovoru na zahtjev ističe da su svi navodi tužiteljice već cijeljeni u osporenom aktu, a i u pobijanoj presudi, pa predlaže da se zahtjev odbije.

Razmotrivši zahtjev, pobijanu presudu, odgovor na zahtjev, te ostale priloge u spisima predmeta, na osnovu odredbe člana 39. Zakona o upravnim sporovima ("Službeni glasnik RS" broj 109/05 i 63/11 u daljem tekstu: ZUS), ovaj sud je odlučio kao u izreci ove presude iz slijedećih razloga:

Iz podataka spisa proizlazi da je predmetni postupak pokrenut po zahtjevu tužiteljice i njenog sina B. N. od 08.07.2013. godine za priznavanje statusa članova porodice poginulog borca i prava na porodičnu invalidninu, po osnovu smrti supruga, odnosno oca, koji se dana 19.12.1995. godine, kao borac Vojske RS utopio u rijeci S., pri povratku iz jedinice, kada je bio na bolovanju zbog teškog psihičkog oboljenja, koje je zadobio za vrijeme učešća u Vojsci RS, pa da postoji uzročno-posljedična veza između njegove smrti i vojnog angažovanja u ratu, a time i njoj kao supruzi i njihovom sinu, da pripada pravo kao članovima porodice poginulog borca, na porodičnu invalidninu. Na okolnost ovih navoda uz zahtjev je priloženo uvjerenje VP ... B. od 01.06.1998. godine o dužini angažovanja u Vojsci RS, te uvjerenje iste VP od 01.09.2009. godine o okolnostima ranjavanja, otpusnicu iz bolnice dr M. S. u P., Odjeljenje ..., potvrdu KBC B. od 26.03.1995. godine.

Prvostepeni organ je po predmetnom zahtjevu proveo postupak i utvrdio da je suprug tužiteljice bio angažovan u Vojsci RS VP ... P., počev od 09.05.1992. do 19.11.1995. godine. Sva sporna pitanja u vezi njegovog angažovanja raspravljena su u prethodno vođenim postupcima, koji su pravosnažno okončani i u kojima je izvršena revizija uvjerenja o vojnom angažovanju i rješanjem tuženog broj 16-03/5-3-835-7644/08 od 11.02.2010. godine, uvjerenje VP ... B. broj 12/18-58/13 od 01.06.1998. godine u kojem je vojno angažovanje

imenovanog evidentirano u navedenom periodu, potvrđeno kao osnovano. Uz zahtjev tužiteljica prilaže uvjerenje istog broja i datuma izdavanja, ali sa drugačijim podacima o dužini angažovanja, što se iz navedenih razloga ne može prihvatiti ni razmatrati kao dokaz. Takođe je utvrđeno da je dana 19.12.1995. godine, pronađen leš supruga tužiteljice u blizini mosta na rijeci S. u P. i da je na licu mjesta konstatovano da je smrt nastupila toga dana utapanjem (izvod iz zapisnika MUP CJB P. od 22.07.1998. godine). U medicinskoj dokumentaciji, osim podataka o hiruškom saniranju rane, nalaze se i dokumentacija o liječenju imenovanog u MC P. -Psihijatrijska služba, u periodu od 13.01.-07.02.1995. godine, te KBC B. - Psihijatrijska klinika počev od 16.03.1995. godine pa dalje. Kod takvog stanja stvari u cilju raspravljanja uzročno posljedične veze između bolesti supruga tužiteljice i njegovog stradanja i utvrđivanja vremena nastanka psihičkog oboljenja supruga tužiteljice odnosno utvrđenja da li je smrt nastupila u roku od godinu dana od nastanka oboljenja u smislu odredbe člana 10. stav 1. Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca odbrambeno otadžbinskog rata Republike Srpske („Službeni glasnik RS“ broj 134/11, 9/12 i 40/12, u daljem tekstu: Zakon o pravima boraca), prvostepeni organ je zatražio podatke o njegovom liječenju u prijeratnom mjestu stanovanja u B., zatim P. i B.-Psihijatrijska klinika, koji su obavijestili organ da ne posjeduju zdravstveni karton na imenu B. N., a niti podatke da se imenovani u spornom periodu liječio u pomenutim psihijatrijskim klinikama u P. i B..

Shodno navedenom prvostepeni organ je zaključio je da se ne može utvrditi kada je bolest supruga tužiteljice nastala, odnosno da nisu ispunjeni uslovi iz navedene odredbe člana 10. stav 1. Zakona o pravima boraca da se tužiteljici i njenom sinu prizna status članova porodice poginulog borca.

Međutim, po ocjeni ovog suda prvostepeni organ je prije odlučivanja o zahtjevu trebao da pribavi nalaz i mišljenje nadležne ljekarske komisije iz odredbe člana 92. Zakona o pravima boraca, s obzirom da se činjenice bitne za ostvarivanje prava boraca, invalida i porodica poginulih boraca utvrđuju na osnovu nalaza i mišljenja te komisije. U konkretnom slučaju nadležna komisija se s obzirom na postojeću dokumentaciju u spisu (revidirano uvjerenje, zapisnik MUP CJB P. i dr.), te posebno medicinsku dokumentaciju o liječenju supruga tužiteljice u MC P. -Psihijatrijska služba, u periodu od 13.01.-07.02.1995. godine, te KBC B. - Psihijatrijska klinika počev od 16.03.1995. godine, trebala izjasniti o vremenu nastanka bolesti i o postojanju uzročno posljedične veze između bolesti supruga tužiteljice i njegovog stradanja tj. utapanja u rijeci. Po pribavljanju tog izjašnjenja prvostepeni organ će odlučiti o osnovanosti predmetnog zahtjeva tužiteljice i njenog sina, na što je tužiteljica ukazala u tužbi i predmetnom zahtjevu.

S obzirom da se prethodni postupak po ranijem zahtjevu tužiteljice temeljio na drugačijem činjeničnom osnovu, da je smrt nastupila za vrijeme učešća u Vojsci RS, to pogrešan zaključak nižestepenog suda, da se u konkretnom slučaju radi o presuđenoj stvari.

Kod takvog stanja stvari, iz naprijed navedenih razloga po ocjeni ovog suda, u pobijanoj presudi ostvareni su razlozi predviđeni odredbama člana 35. stav. 2. ZUS, pa se zahtjev tužiteljice za njeno vanredno preispitivanje uvažava, na osnovu odredaba člana 40. stav 1. i 2. tog zakona, pobijana presuda preinačava tako da se tužba uvažava i osporeni akt poništava, jer su ostvareni razlozi iz odredaba člana 10. tačke 2. i 4. ZUS.

Odluka o troškovima spora iz stava 2. izreke presude se zasniva na odredbi člana 49. i 49.a, stav 1. ZUS i u vezi sa članom 397. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni

glasnik RS" broj 58/03- 61/13), koji se u upravnom sporu primjenjuje na osnovu odredbe člana 48. ZUS. Visina troškova, koju je tuženi dužan isplatiti tužiteljici, koju je u upravnom sporu zastupao advokat, određena je shodno odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službeni glasnik RS“ broj 68/05, u daljem tekstu: Tarifa). Prema Tarifnom broju 3. za sastavljanje podnesaka (tužbe) u neprocijenjivim stvarima visina nagrade iznosi ukupno 300 bodova, a prema vrijednosti boda od 2 KM, iz člana 14. stav 2. Tarife, nagrada iznosi 600,00 KM. Taj iznos uvećava se za 25 % na ime paušala, prema odredbi člana 12. Tarife, tako da ukupan iznos troškova koji se dosuđuju na ime podnošenja tužbe iznosi 750,00 KM. U preostalom dijelu, zahtjev za naknadu troškova podnošenja zahtjeva i sastavljanja žalbe u upravnom postupku u iznosu od 937,50 KM se odbija kao neosnovan, jer se radi o troškovima upravnog postupka o kojima ne odlučuje sud.

O zahtjevu tužiteljice za oslobađanje od plaćanja sudske takse odlučiće nižestepeni sud kojem se prema odredbi člana 36. ZUS, zahtjev predaje i koji sud prema odredbama člana 37. i 38. ZUS provodi prethodni postupak, koji uključuje i odluku o naplati odnosno o oslobađanju od plaćanja takse u smislu člana 12. Zakona o sudskim taksama („Službeni glasnik RS“ broj: 73/08), kako je navedeno u stavu 3. izreke ove presude.

Zapisničar
Sanja Oraščanin

Predsjednik vijeća
Smiljana Mrša

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić